

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm, In Tertiam Partem
Divi Thomae. Tomi Qvinque**

Mysteria Vitæ Christi, Et Utrivsqve Adventvs Eivs Accurata Disputatione Ita
complectens, vt & Scholasticæ doctrinæ studiosis, & Diuini verbi
Concionatoribus vsui esse poßit

Suárez, Francisco

Moguntiaë, M.DC.XVI.

3 V. per sanctificationem fuerit ei formes totaliter sublatus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94022](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94022)

Allo periculo possit hoc festum celebrari, quia primario fundatur in sanctitate Virginis, consequenter verò respicit circumstantiam temporis, ut piè creditur. Et idem dicendum est, de approbatione Religionis, quæ in honorem conceptionis facta est. Aliæ verò reuelationes supra relatæ non satis sunt certæ, nec sufficienter propolitæ, ut ad certam fidem faciendam sufficiant.

Dico tertio non posse verè dici impium, aut temerarium asserere, Virginem fuisse conceptam in peccato originali: tum quia Pontifices declararunt, non esse peccatum graue illam opinionem defendere, & tenere, ut patet extrauag. Sixti iiii. & ex motu proprio Pij V. anni 1570. Si autem illa sententia esset temeraria, vel impia, cum materia sit valde grauis, peccatum graue esset eam defendere, tum etiam quia sententia illa habet graues autores, & fundamenta, propter quæ saltem superioribus temporibus fuit satis probabilis, & nunc etiam vtcunque tolerabilis est, & probabilis. Vbi obseruandum est, falso Medinam hoc loco docere, Ecclesiam, vel Pontifices tradere hanc opinionem esse probabilem nunquam enim hoc dicunt, sed solum non esse erroream, neque esse peccatum mortale illam asserere. Quod valde diuersum est. Adde, quod in vno tempore esse probabile, discursu temporis posse improbabile fieri.

Dico quarto sententiã asserentem beatam Virginem fuisse immunem ab originali culpa, consentaneam magis esse non solum rationi, sed etiam sanctorum Patrum doctrinæ, & Ecclesiæ autoritati, ut ex supra tractatis satis constat. Quocirca iam hoc tempore existimo sententiã hanc, tam esse probabilem, quam intra latitudinem opinionis esse potest. Quia reuera Sixtus quartus plurimum illi fauet, cuius decretum concilium Tridentinum approbat, & tota Ecclesia in illam vehementer inclinat, quo fit, ut contraria sententia nullo vel firmo, vel satis apparenti fundamento iactari possit.

Vltimo tandem aduerto, ex præcepto Pij V. non licere, vulgari sermone ad populum de hac controuerfia disputare, quæ lege non prohibemur veritatem hanc simpliciter docere, confirmare, ac persuadere, sed interdicitur solum disputatio, controuersia, & contentio. Prohibitum etiam est sub pœna excommunicationis latæ sententiæ, ne quis alterutrâ illarum opinionum damnet, ut errorem in fide, aut eius assertores dicat mortaliter peccare: quod intelligendum puto per se, seu ex vi talis assertionis. Nam ratione scandalii posset quis interdum peccare, in tempestiue tragædias excitando, ex quibus facile generantur odia, contentiones, & similia incommoda, quæ iuxta debitum charitatis ordinem vitanda sunt.

Ex hac vero Ecclesiæ prohibitione colligit Cast. lib. 1. de iust. hær. pun. ca. 8. Hæreticum esse eum, qui pertinaciter asserit alteram ex his sententijs esse de fide, qui a huiusmodi homo in fide errat, asserendo esse certum, quod Ecclesia declarat esse incertum. Sed hæc sententia non placet. Quia is non errat in iis, quæ Deus reuelauit, nec Ecclesia dicit esse reuelatum à Deo, aut esse de fide, hoc esse incertum. Sed fo-

154.
3. d. 9. t.
ar. 2. & ibi
de in expo-
sitione pri-
maris
tex. Et op. 3.
c. 23.

ARTICVLVS III.

Virum per sanctificationem fuerit beatæ Virginis fomes totaliter sublatus.

D tertium sic proceditur. Videtur, quod Beata Virgo non fuerit emundata ab infectione fomitis. Sicut enim pœna originalis peccati est fomes, qui consistit in inferio-

rum virium rebellionem ad rationem, ita etiam pœna originalis peccati est mors, & ceteræ penalitates corporales. Sed B. Virgo fuit subiecta huiusmodi penalitatibus. Ergo etiam fomes ab ea totaliter remotus non fuit.

2. Præterea, secunde ad Corinth. 12. dicitur. Virtus in infirmitate perficitur: & loquitur ibi de infirmitate fomitis, secundum quam patet stimulus carnis. Sed nihil quod pertinet ad perfectionem virtutis fuit Beata Virgini subtrahendum. Ergo non fuit B. Virgini totaliter subtrahendus fomes.

3. Præterea, Damascen. dicit, quod in B. Virgine superuenit Spiritus Sanctus purgans eam ante conceptionem filij Dei. Quod non potest intelligi nisi de purgatione à fomite: nam peccatum non fecit, ut Augustin. dicit in libro de Natura, & gratia. Ergo per sanctificationem in vtero non fuit libere mun-

Sed contra est, quod dicitur Cantic. 4. Tota pulchra es amica mea, & macula non est in te. Fomes autem ad maculam pertinet, saltem carnis: ergo in B. Virgine fomes non fuit.

Respondeo dicendum, quod circa hoc sunt diuersæ opinioniones. Quidam enim dixerunt, quod in ipsa sanctificatione Beate Virginis, quæ fuit sanctificatio in vtero, totaliter fuit ei fomes subtractus. Quidam verò dicunt, quod remansit fomes quantum ad hoc, quod facit difficultatem ad bonum, sublatus tamen fuit quantum ad hoc, quod facit pronitatem ad malum. Alij vero dixerunt, quod sublatus fuit fomes, in quantum pertinet ad corruptionem personæ, prout impellit ad malum, & difficultatem facit ad bonum, remansit tamen in quantum pertinet ad corruptionem naturæ, prout scilicet, est causa traducendi originale peccatum in prolem. Alij verò dicunt, quod in prima sanctificatione remansit fomes, secundum essentiam, sed ligatus, in ipsa autem conceptione filij Dei fuit totaliter sublatus. Ad horum autem intellectum oportet considerare, quod fomes nihil est aliud, quam inordinata concupiscentia sensibilis appetitus: habitualis tamen, quia actualis concupiscentia est motus peccati. Dicitur autem concupiscentia sensualitatis esse inordinata, in quantum repugnat rationi, quod fit in quantum inclinat ad malum, vel difficultatem facit in bono. Et ideo ad ipsam rationem fomitis pertinet: quod inclinet ad malum, vel difficultatem facit in bono. Vnde ponere quod remanserit fomes in B. Virgine non inclinans ad malum, est ponere duo opposita simul. Similiter etiam videtur oppositionem implicare, quod remanserit fomes, in quantum pertinet ad corruptionem naturæ, non autem in quantum pertinet ad corruptionem personæ. Nam secundum Augustin. c. 24. 107. in l. br. de Nupt. & concupiscentia libido est, quæ peccatum originale transmittit in prolem. Libido autem importat inordinatam concupiscentiam, quæ non totaliter subditur rationi. Et ideo si totaliter fomes subtraheretur, in quantum pertinet ad corruptionem personæ, non posset remanere, in quantum pertinet ad corruptionem naturæ.

Restat ergo ut dicamus, quod vel totaliter fomes fuerit ab ea sublatus per primam sanctificationem, vel quod si remanserit, quod fuerit ligatus. Posset enim intelligi, quod totaliter fuerit sublatus fomes hoc modo, quod præstitum fuerit B. Virgini ex abundantia gratiæ descendenti in ipsam, ut talis esset dispositio virium animæ in ipsa, quod inferiores vires nunquam mouerentur sine arbitrio rationis, sicut dictum est, fuisse in Christo, quem constat peccati fomitem non habuisse, & sicut fuit in Adam ante peccatum per originale iustitiã. Ita quod quantum ad hoc gratia sanctificationis in Virgine habuit vim originalis iustitiæ. Et quamuis hæc positio ad dignitatem Virginis matris pertinere videatur, derogat tamen in aliquo dignitati Christi, absque cuius virtute nullus à prima damnatione liberatur. Et

Lib. 4. orth. si. cap. 15.
c. 36. 10. 7.

q. 5. art. 28.

quamuis per fidem Christi, aliqui ante Christi incarnationem sint secundum spiritum ab illa damnatione liberati: tamen quod secundum carnem aliquis ab illa damnatione liberetur, non videtur fieri debuisse, nisi post incarnationem eius, in qua primo debuit immunitas damnationis apparere. Et ideo sicut ante immortalitatem carnis Christi resurgens, nullus adeptus fuit carnis immortalitatem: ita inconueniens esse videtur dicere, quod ante Christi carnem, in qua nullum fuit peccatum, caro Virginis matris eius, vel cuiuscunque alterius fuerit absque fomite, qui dicitur lex carnis, siue membrorum. Et ideo videtur melius dicendum, quod per sanctificationem in vtero non fuerit sublati B. Virgini fomes secundum essentiam, sed remanserit ligatus, non quidem per actum rationis sue, sicut in viris sanctis, quia non statim habuit usum liberi arbitrij, adhuc in ventre matris existens, hoc enim est speciale privilegium Christi: sed per abundantiam gratie, quam in sanctificatione recepit, etiam perfectus per diuinam providentiam sensualitatem eius ob omni inordinato motu prohibentem. Postmodum vero in ipsa conceptione carnis Christi, in qua primo debuit resurgere peccati immunitas, credendum est, quod ex prole redundauerit in matrem, totaliter fomitem sublatum. Et hoc figuratur Ezech. 43. ubi dicitur: Ecce gloria Dei Israel ingrediebatur per viam orientalem, id est, per Beatam Virginem, & terra, id est, caro ipsius, splendebat a maiestate eius, scilicet Christi.

Ad primum ergo dicendum, quod mors, & huiusmodi penalitates, de se non inclinant ad peccatum. Vnde etiam Christus, licet assumpsit huiusmodi penalitates, fomitem tamen non assumpsit. Vnde etiam in B. Virgine, ut filio conformaretur (de cuius plenitudine gratiam accipiebat) primo quidem fuit ligatus fomes, & postea sublati, non autem liberata fuit a morte, & alii huiusmodi penalitibus.

Ad secundum dicendum, quod infirmitas carnis ad fomitem pertinens, est quidem in sanctis viris perfecta virtutis occasio, non tamen causa, sine qua perfectio haberi non possit. Sufficit autem in B. Virgine ponere perfectam virtutem ex abundantia gratie, nec oportet in ea ponere omnem occasionem perfectionis.

Ad tertium dicendum, quod Spiritus Sanctus in Beata Virgine duplicem purgationem fecit. Vnam quidem quasi preparatoriam ad Christi conceptionem, quae non fuit ab aliqua impuritate culpa vel fomitiu: sed mentem eius magis in vnum colligens, & a multitudine sustollens. Nam & Angeli purgari dicuntur, in quibus nulla impuritas inuenitur: ut Dionysius dicit 6. c. Eccles. hierar. Aliam vero purgationem operatus est in ea Spiritus Sanctus mediante conceptione Christi, quae est Spiritus Sancti opus. Et secundum hoc potest dici, quod purgavit eam totaliter a fomite.

c. c. par. 3. a medio.

COMMENTARIUS.

Refert D. Thomas quatuor sententias, quarum postremam eligit, & alias refutat. Prima est, Beata Virgini fuisse sublatum fomitem a principio, quatenus ad malum inclinat, non vero quatenus operationem boni difficilem reddit. Quam sententiam ait D. Thom. repugnantia dicere, quia propria ratio fomitis in hoc consistit, ut inclinet ad malum, & inde est, ut difficultatem faciat in bono. Sed responderi posset, non esse de ratione fomitis: ut vtrunq; illorum effectum efficiat, sed habere veluti extensionem quamdam in obiectis, vel effectibus suis, & ideo posse tolli quoad vnum effectum, & non quoad alium: praesertim quia non semper difficultas in bono oritur ex propensione ad malum, sed ex natura talis obiecti, vel materiae, vel ex inclinatione ad aliud conaturale bonum, ut difficultas ieiunij oritur ex naturali appetitu cibi, non inordinata, sed bona. Et saepe

Obiectio.

A opus virtutis fit difficile propter corruptibile corpus, quod lassatur absque inclinatione ad malum. Respondetur distinguendam esse difficultatem in actu virtutis, quam habet ex se, & ex obiecto, ab illa, quam habere potest ex repugnantia appetituum, vel habituum operantis: prior non spectat ad fomitem, etiam si interdum oriatur ex mortali corpore, vel ex natura appetitus, cuius actio, vel passio est materia virtutis: ut difficile est pati mortem acerbam, sustinere gravem dolorem, potum amarissimum degustare, quae difficultas etiam in Christo fuit: posterior autem difficultas dupliciter inueniri potest, primo ex deliberatione, & consensu operantis, qui permittit inferiorem appetitum explicare naturalem propensionem in aliquo motu, & hoc etiam non pertinet ad fomitem: cum non sit praeter rationis ordinem, neque difficultatem augeat, quae in re ipsa est, sed tantum ostendat illam. Quomodo se gessit Christus, quando orabat, Pater si possibile est. Alio modo potest contingere haec difficultas ex inordinato motu, & repugnantia appetitus, & haec proprie pertinet ad fomitem. Quia ut supra (cum de Christo disputarem) dixi, fomes nihil aliud est, quam quaedam inordinatio appetitus veluti proximè dispositi ad operandum praeter rationis ordinem. Et quamquam imperfectio fomitis maxime appareat in motibus, quibus ad malum inclinat: tamen etiam si versentur circa bonum naturae conueniens, hoc ipso, quod rationem praeveniunt, & inordinate fiunt, ad fomitem pertinent.

Responsio.

Peccati fomes quid sit.

Quapropter potentia, quae huiusmodi motus patitur, de se indifferens est, ut tam ad malum, quam ad bonum inclinet, quia non mouetur ab aliquo principio, quod inter bonum, & malum discernat, sed ab obiecto sensibili, quod de se aequè mouet, etiam si rationi contrarium sit, & ideo recte D. Thom. dixit non posse auferri fomitem, ut difficultatem efficit in bono operando, nisi etiam auferatur, ut inclinet ad malum. Quod potissime verum est, si intrinsecam appetitus dispositionem confideremus, extrinsece enim posset Deus impedire omnem motum fomitis circa mala obiecta, permittendo illum circa bona, id vero solum esset per extrinsecam providentiam, vel negando concursum. Sed hic modus est imperfectus, & in Virgine locum non habuit.

Secunda sententia, quam D. Thom. refert, asserbat Virgini sublatum esse fomitem, ut ad personam pertinet: non vero, ut spectat ad corruptionem naturae, & est causa traducendi originale peccatum. Quam sententiam ex parte docuit Alen. 3. part. questio. 9. m. art. 1. qui hoc modo opinatur de tempore ante incarnationem, D. Thom. vero existimat esse in illis dictis repugnantiam, quia per libidinem traducitur originale peccatum, teste Augustino libro 1. de nuptijs c. 24. & libro 2. capite 26. extincto autem fomite quoad personam, tollitur inordinata libido: ergo tollitur ratio traducendi originale peccatum, ergo necessario extinguitur fomes etiam quoad corruptionem naturae. Vnde sentit D. Thom. utroque modo extinctum fuisse fomitem in Virgine, quando illi ablatus est. Sed difficilis est haec ratio, & sententia D. Thomae, quia fomitem extingui quoad corruptionem naturae nihil aliud esse videtur, quam personam esse ita dispositam, ut licet filium generet, & vel concipiat, in illum non transfundat originale peccatum. Sed hoc modo non necessario tollitur fomes quoad naturam, licet tollatur quoad personam. Nam licet demus ita fuisse extinctum fomitem in Virgine, ut sine vilo inordinato libidinis motu posset etiam naturali modo concipere, sicut fieret in statu innocentiae, & est probabile, ut docuit Abulens. paradoxa prima. cap. 40. & 41. & Cordu. dicto libr. 1. questio. 45. quamquam (inquam)

Alen.

Per libidinem peccatum originale traducitur August.

Abulens. Cordub.

(inquam) hoc demus, nihilominus proles sic concepta per seminale generationem ex vi conceptionis esset obnoxia originali peccato: tum quia hoc potissimum transfunditur ex vi paterni seminis: tum etiam quia simpliciter trahitur ex peccato Adæ per naturalem originem ab illo ductam.

Non vero pendet ex sanctitate, aut perfectione proximi parentis, ut latè docet Augustinus libro de peccato originali, capit. 33. & libr. 1. de nuptijs, cap. 26. & lib. 2. cap. 27. & ideo non video, quomodo propriè auferri possit fomes in ordine ad naturæ corruptionem, quantum nuius extinguatur in ordine ad personam. Quod satis probabiliter docuit Albert. in 3. d. 3. quæst. 6. negans fuisse extinctum fomitem in Virgine, respectu corruptionis naturæ. Quod verum esse existimo quantum ad communem legem generandi filium in originali peccato, si ex humano semine illud conciperet, quamquam, quoad proprium sensum inordinatæ concupiscentiæ, quæ propriè nomen fomitis meretur, omnino illi fuerit subiacus, ut dicemus.

Tertia sententia à D. Tho. relata est, in prima sanctificatione fuisse Virgini fomitem extinctum, quæ illi etiam non placet. Quarta, quam eligit est, in prima sanctificatione fuisse ligatum, in secunda verò, id est, in conceptione filij fuisse extinctum. Sed hæc D. Tho. sententia habet magnam difficultatē, quam statim disputabimus. Solutiones argumentorum non indigent expositione.

ARTICVLVS IX.

Virum per huiusmodi sanctificationem fuerit conscuta, ut nunquam peccaret.

Quartum sic proceditur. Videtur, quod Beata Virgo præseruata ab omni peccato actuali. Quia ut dictum est, post primam sanctificationem fomes peccati remansit in Virgine. Motus autem fomitis etiam rationem præueniat, est peccatum veniale, licet lenissimum: ut August. dicit in lib. de Trinit. Ergo in B. Virgine fuit aliquod peccatum veniale.

2. Præterea. Super illud Luc. 2. Tuam ipsius animam pertransibit gladius, dicit August. in q. veteris & noui Testamenti, quod B. Virgo in morte Domini stupore quodam dubitauit. Sed dubitare de fide peccatum est. Ergo B. Virgo non fuit præseruata immunis ab omni peccato.

3. Præterea Chrysost. super Matth. exponens illud, Ecce mater tua, & fratres tui foris stant, querentes te, dicit. Manifestum est, quod solum ex vana gloria hoc faciebant. Et Ioan. 2. super illud. Vinum non habent, dicit idem Chrysostomus, quod volebat illis ponere gratiam, & seipsam clariorem in facere per Filium: & fortassis quid humanum patiebatur, Ioan. circa quemadmodum & fratres eius dicentes. Manifesta te ipsum mundo. Et post pauca subdit. Nondum enim, quam oportebat, de eo opinionem habebat. Quod totum constat esse peccatum. Ergo B. Virgo non fuit præseruata immunis ab omni peccato.

Sed contra est, quod August. dicit in lib. de natu. & grat. de sancta Virgine Maria propter honorem Christi, nullam prorsus, cum de peccatis agitur, habere volo questionem. Inde enim scimus, quod ei plus gratia collatum fuerit ad vincendum ex omni parte peccatum, quod concipere ac parere meruit eum, quem constat nullum habuisse peccatum.

Respondet dicendum quod illos, quos Deus ad aliquod eligit, ita preparat & disponit, ut ad id, ad quod eliguntur, inueniantur idonei, secundum illud secunda ad Corinth. 3. Idoneos nos fecit ministros noui Testamenti. Beata autem

Virgo fuit electa diuinitus, ut esset mater Dei: & ideo non est dubitandum, quin Deus per suam gratiam eam ad hoc idoneam reddiderit, secundum quod Angelus ad eam dicit, Inuenisti gratiam apud Deum, ecce concipies, &c. Non autem fuisse idonea mater Dei, si peccasset aliquando: tum quia honor parentum redundat in prolem, secundum illud Proverb. 17. Gloria filiorum, patres eorum: unde & per oppositum, ignominia matris ad filium redundat: tum etiam, quia singularem affinitatem habuit ad Christum, qui ab ea carnem accepit, dicitur autem secunda ad Corinth. 6. Quæ conuentio Christi ad Belial? tum etiam, quia singulari modo Dei filius, qui est Dei sapientia, in ipsa habitauit: non solum in anima, sed etiam in vtero. Dicitur autem Sap. 1. In maleuolam animam non introibit sapientia, nec habitabit in corpore subdito peccatis. Et ideo simpliciter fatendum est, quod Beata Virgo nullum actuale peccatum commisit, nec mortale, nec veniale: ut sic in ea impleatur, quod dicitur Can. 4. Tota pulchra es amica mea & macula non est in te.

Ad primum ergo dicendum, quod in beata Virgine post sanctificationem in vtero remansit quidem fomes peccati, sed ligatus: ne scilicet prorumperet in aliquem motum inordinatum, qui rationem præueniret. Et licet ad hoc operaretur gratia sanctificationis: non tamen ad hoc sufficiebat: alioquin virtute illius gratia hoc ei fuisset præstitum, ut nullus motus posset esse in sensualitate eius, nisi ratione præuentus: & sic fomes non habuisset, quod est contra supra dicta. Unde oportet dicere, quod complementum illius ligationis fuit ex diuina providentia, quæ non permittebat aliquem motum inordinatum ex fomite provenire.

Ad secundum dicendum, quod illud verbum Simeonis, quem passa est in Christi passione. Ambrosius autem per gladium dicit significari prudentiam Mariæ, non ignaram myst. rij celestis: vinum est enim verbum Dei & validum, & acutum omni gladio acutissimo. Quidam vero per gladium dubitationem intelligunt. Quæ tamen non est intelligenda dubitatio infidelitatis, sed admirationis & discussionis. Dicit enim Basilii in Epistola ad Optimum, quod beata Virgo assistens cruci, & aspiciens singula post testimonium Gabrielis, post ineffabilem diuine conceptionis notitiam, post ingentem miraculorum ostensionem animo fluctuabat, ex vna scilicet parte videns eum pati abiectionem, & ex alia parte considerans eius miracula.

Ad tertium dicendum, quod in verbis illis Chrysostomus excessit. Possunt tamen exponi, ut intelligatur in ea Dominum cohibuisse non inordinatum inanis gloriae motum quantum ad ipsam, sed id, quod ab alijs posset estimari.

COMMENTARIVS.

Respondet D. Tho. affirmatiue. Quam conclusionem efficacissimè probat in corpore articuli, & aded clarè, ut nulla expositione indigeat. De quibusdam verò sanctorum testimonijs, quæ in solutionibus argumentorum explicat, dicemus latius in disputatione sequenti.

ARTICVLVS V.

Virum beata Virgo per huiusmodi sanctificationem adepta fuerit plenitudinem omnium gratiarum.

Quintum sic proceditur. Videtur, quod beata Virgo per sanctificationem in vtero, non obtrinerit gratia plenitudinem, siue perfectionem. Hoc enim videtur